

VI. Évfolyam 2. szám - 2011. június

Prekup Zsolt

prekupz@szabolcs.police.hu

A RENDŐRSÉG SZOLGÁLATI MAROKLŐFEGYVEREINEK RENDSZERESÍTÉSI ELJÁRÁSÁNAK FELÜLVIZSGÁLATÁRÓL

Absztrakt

A rendőri tevékenység szolgáltató jellegének erősítése és az EU célkitűzései érdekében kiemelten szükséges foglalkozni a rendőri munka minőségének fejlesztésével, valamint az állampolgári és társadalmi igényeknek való megfeleléssel. Ez nemcsak a szakmai tudás gyarapítását jelentheti, hanem a Magyar Köztársaság Rendőrségéről szóló 1994. évi XXXIV. törvényben meghatározott kényszerítő eszközök minőségi javulását is. Az elmúlt időszak eseményei időszerűvé teszik, a Rendőrségnél meglévő szolgálati maroklőfegyverek és az esetlegesen újonnan rendszerbe kerülő lőfegyverek rendszeresítési eljárásának felülvizsgálatát is.

To intensify the supplier character of police work, and because of the aims of the European Union, it is very important to deal with innovating the quality of police work. We have to deal with matching the claims of citizens and society. If quality gets better, it means, that not only professional knowlege gets better, but also the quality of compeeling instruments, which are determined in the 1994/24 Act about Police of Hungarian Republic. The events of last periods show that it is very important to supervise the ordering method of existing and future manual guns of duty.

Kulcsszavak: *rendőrség, szolgálati lőfegyver, összehasonlítás ~ police, guns of duty, comparison,*

VÁLTOZÁSOK

Minden fegyveres erő, fegyveres testület életében mérföldkőnek számít, ha egy új eszköz rendszeresítésre kerül. Különösen így van ez, ha ez az eszköz, egy új szolgálati lőfegyver. A szolgálati lőfegyverek kiemelt szerepet kapnak, hiszen ezen eszközön mások, vagy éppen használójának saját élete is múlhat. Éppen ezért a rendszerbe állítást igen szigorú követelményeket támogató vizsgálatok, eljárási módok előzték, előzik meg. Az elmúlt több mint egy évtizedben azonban több olyan változás következett be, amely alapján időszerű lenne a rendszeresítési eljárások felülvizsgálata.

1999. március 12-én NATO tagország, 2004. május 01.-től hazánk az Európai Unió tagja. Ezen két tagsággal együtt, álláspontom szerint, olyan jogosultságokat is szereztünk, amely az esetlegesen lefolytatandó rendszeresítési eljárásoknál is előnyt jelenthet.

A NATO tagsággal lehetőségünk nyílt a STANAG előírások átvételére és alkalmazására, amelynek során természetesen figyelemmel kell lennünk lehetőségeinkre. A fegyverzet technika területén ilyen például a STANAG 4172 az 5,56x45 NATO lőszer vagy a STANAG 4090, amely a 9mm Parabellum lőszer egységesítéséről szól.

Az Európai Unió tagjainak lehetősége van átvenni más országok szabványait és ez igaz a lőfegyverek szabványaira is. Több ország, köszönhetően jobb anyagi lehetőségeinek már a lőfegyverek, lőszer szabványosításának területén is előttünk járnak. A legjobb példa erre vonatkozólag Németország. A német példa honosítása nem ismeretlen Magyarországon, hiszen a lőfegyverek megszerzéséről és tartásáról szóló jogszabályok (2004. évi XXIV. törvény, 253/2004 Kormányrendelet, 49/2004 BM rendelet, 50/2004 BM rendelet) is a fenti ország jogszabályain alapul.

Németországban a 9x19 Parabellum kaliberű rendőrségi szolgálati lőfegyverekre a Polizeitechnisches Institut (PTI) dolgozta ki, amely a Deutsche Hochschule der Polizei (DhPOL – Rendőrtiszt Főiskola német megfelelője) műszaki intézete.¹ A PTI támogatja és tanácsokkal látja el a szövetségi és tartományi rendőrségeket, professzionális szinten tesz technikai észrevételeket és alakítja ki véleményét, mind a technikai és taktikai követelmények területén. PTI jelenleg a világ 27 országában működik együtt hasonló szervezetekkel. A jelenleg érvényben lévő rendőrségi szolgálati lőfegyverekre vonatkozó követelményrendszere 2008 januárjában készült el és 2008. február 06-án közzétették. Az elvárás rendszer minőségére jellemző, hogy több ország is elfogadja tanúsítványát vagy saját rendszerük kidolgozásának alapját képezi.

RENĐŐRSÉGI RENDSZERESÍTÉS KÖVETELMÉNYEI ÉS SZABÁLYAI

A jelenleg érvényben lévő jogszabályok², illetve belső normák pontosan³ meghatározzák a szolgálati lőfegyverek rendszeresítésének eljárási menetét, annak megindításától kezdve, a határozat meghozataláig bezárólag.

A Rendőrség által alkalmazott kényszerítő eszközök rendszeresítésének szakmai követelményeit és eljárási szabályait a 384/2007. (XII. 23.)⁴ Kormányrendelet határozza meg. Az említett jogi norma 3. §-a meghatározza, hogy a rendőrség rendszerébe kényszerítő eszköz - így a szolgálati lőfegyver - rendszeresítési eljárás lefolytatását követően kerülhet.

Az 5. § (1) szerint a rendszeresítendő lőfegyvernek meg kell felelnie a használatával összefüggő általános és speciális jogszabályi előírásoknak, továbbá a korábban rendszeresített

¹ Vass Gábor : Achtung ! Polizei ! c. cikk Kaliber Magazin 2011 márciusi szám – 2011 március 12 állapot

² 2003. évi CXXIX. Tv. a közbeszerzésekről

³ 18/2002 BM Utasítás BM Technikai Szabályzatáról

⁴ 384/2007. (XII. 23.) Kormányrendelet a Rendőrség által alkalmazott kényszerítőeszközökről

kényszerítő eszközökkel, valamint a hozzájuk szükséges egyéb felszerelésekkel való együtthasználhatósági, valamint az alkalmazhatósági követelményeknek.

A szabályozás értelmezéséből kiderül, hogy szervezeti egységének vezetője⁵ – a Rendőrség esetében az országos rendőrfőkapitány – kezdeményezi a rendszerbevételt, miután jelezték annak igényét.

Az országos rendőrfőkapitány, a még nem rendszeresített kényszerítő eszköz beszerzésének szükségességéről - a beszerzési eljárás megindítását megelőzően - írásban tájékoztatja a minisztert, valamint értesítést küldhet a társszervek (TEK, NVSZ) részére.

Amennyiben rendszeresítendő szolgálati lőfegyver beszerzése válik szükségessé, a rendszeresítési eljárás megindítását követően, annak lefolytatásával párhuzamosan a beszerzési eljárás lefolytatását is meg kell kezdeni. Ez a fajta szabályozás álláspontom szerint nem felel meg a költséghatékonyság alapelvének, hiszen a rendszeresítési eljárás lezárásával és nem annak megindulását követően, annak végeredményétől függően kellene a beszerzési eljárást lefolytatni. Ezen beszerzési eljárás alapján megkötött szerződés hatályának beállta a szolgálati lőfegyver rendszeresítésétől vagy alkalmazásba vételétől függ és e feltételt a beszerzési eljárást megindító felhívásban is már közölni kell. Ugyanitt célszerű közölni azt is, hogy az eljárások során, nyomtatékkal veszik figyelembe a következőket:

- egységesítés lehetőségét
- rendszerben tartott azonos rendeltetésű és funkciójú kényszerítő eszközök típusválasztékának csökkentésére
- rendőri szervek ugyanazon szakmai feladatokat végrehajtó állománya azonos típusú és fajtájú kényszerítő eszközzel kerüljenek ellátásra.

Az engedélyezési eljárások megállapításait, valamint a beszerzési eljárás során elvégzett vizsgálatokat, a rendszeresítési eljárás során figyelembe kell venni. A rendszeresítési eljárás megindítását követően az eljárás során szükséges szakértői feladatok ellátására, az ORFK vezetője szakértői bizottságot hoz létre. A szolgálati lőfegyver csak rendszeresítési határozattal kerülhet a Rendőrség alkalmazásába, de az meg kell előznie egy próbahasználatnak.

PRÓBAHASZNÁLAT

A próbahasználat tapasztalatairól jegyzőkönyvet kell készíteni. A próbahasználaton részvevő szolgálati lőfegyverek mennyiségét az országos rendőrfőkapitány határozza meg és szükségessége esetén a próbahasználatot végző személyi állományt annak használatára ki kell képezni.

A próbahasználat során meg kell győződni a következőkről:

- a korábban rendszeresített, illetve beszerzett felszerelésekkel való együtthasználhatóságáról (*interoperabilitás elve*),
- a gazdaságos üzemeltetésére, technikai kiszolgálására, javítására, tárolására, szállíthatóságára, kezelhetőségére vonatkozó feltételrendszer megteremtésének lehetőségeiről.
- A próbahasználatot végrehajtó rendőri szerv a kényszerítő eszköz próbahasználatát követően, az arról készült jegyzőkönyvben - indoklással együtt - az alábbi megállapításokat teheti:
 - rendőrségi alkalmazásra megfelel,
 - rendőrségi alkalmazásra a megfelelő módosítások elvégzését követően megfelel,
 - rendőrségi alkalmazásra nem felel meg.

⁵ ORFK Oktatási és Kiképző központ : Rendőri szolgálati technikai ismeret

A próbahasználat mellett a minősítő, az összehasonlító és az ellenőrző vizsgálatokat el kell végezni, kivéve, ha a rendszeresíteni kívánt szolgálati lőfegyver már rendelkezik olyan tanúsítvánnyal, amelyik olyan, e tevékenység elvégzésére akkreditált, független hazai vagy más EGT-államban működő szervtől származik.

A rendszeresítés részletes szakmai protokollját a 19/2010. ORFK Utasítás írja le. Ezen utasítás megfogalmazza többek közt a szakmai bizottság összetételét, feladatait, működésének szabályait, de még azt is, hogy a rendszeresítést kezdeményező átíratnak milyen tartalmi követelményei vannak.

A fentiekből látható, hogy a rendszeresítési eljárás bonyolult és nem utolsó sorban költséges is.

PTI

Ezen eljárási rend kiváltható lenne - a próbahasználat kivételével - ha például elfogadnánk a már említett PTI által kiállított Technische Richtlinie (TR – Technikai (Műszaki) Szabályzat) elnevezésű tanúsítványát.

A TR⁶ szigorára és magas követelmény szintjére néhány példa szolgálati maroklőfegyverek területéről:

- szolgálati lőfegyver élettartama legalább 10000 lövés, biztonságot vagy kezelhetőséget negatívan befolyásoló változás bekövetkezése nélkül
- 25 méter távolságból 10 lövést leadva 16 cm átmérőjű körben kell lennie
- Az elcsettenések, akadályok száma a 2 ezreléket nem haladhatja meg
- Mind a fegyvert, mind a tárat úgy kell kialakítani, hogy ne lehessen hibásan összeszerelni és balesetveszélyesen működtetni
- A következő lövés leadásához az elsütőbillentyűt legalább 4 mm-rel vissza kell engedni (a stressz alatti véletlen lövés megakadályozása céljából)

A teljesség igénye nélkül az alábbi gyártmányú lőfegyverek kapták meg a tanúsítványt:

- Sig Sauer P226;
- , Sig Sauer P228;
- , HK P30 V2 és V6;
- , Glock 17, Glock 26.

AHOGYAN MI CSINÁLJUK

Kétségen kívüli az a tény, hogy a Magyar Köztársaság Rendőrségénél rendszeresített maroklőfegyverek *(vagy ahogyan a 2004. évi XXIV. Tv. a lőfegyverekről és lőszerkekről szóló jogszabály ezt a kategóriát elnevezi " rövid lőfegyver")*⁷ több mint 90 % -a elavult. Néhány kiemelt egység vagy szerv kapott korszerűnek mondható lőfegyvereket (HK USP, HK USP Compact), de ezeknek száma nem éri el az ötszáz darabot sem. A rendőrség megítélését nemcsak a szakmai tudás, hanem a látszat is determinálja és valljuk be, nem segíti a pozitív összkép kialakulását az egyenruhás rendőr oldalán rossz minőségű szolgálati tokban logó, 1980-ban gyártott PA-63 típusú szolgálati lőfegyver.

Az új maroklőfegyverek rendszeresítésének hiánya azonban nemcsak a pénztelenség hibája. Tekintve a lőfegyvergyártók éles versenyét és figyelembe véve azt a tényt, hogy

⁶ Erprobungsrichtlinien zur Technischen Richtlinie „Pistolen“
www.dhpol.de/de/hochschule/organisation/pti
⁷ 2004. évi XXIV. Tv. a lőfegyverekről és lőszerkekről

mekkora reklámértékkel bír az, hogy egy ország rendfenntartó szerve, szervei az általuk gyártott maroklófegyvert használja álláspontom szerint megoldható lett volna az anyagi források (*ellentételezés, hazai gyártás*) előteremtése⁸.

A nehézséget legfőképpen a rendszeresítési eljárás túlzott bonyolultsága okozza, amelyre példaként lehetne említeni a 9x19 mm Parabellum kaliberű 96 M P9RC típusú szolgálati maroklófegyver rendszeresítését.

A FÉG gyártmányú P9 (*FP9 / P9M / P9R / P9 RK/ P9RZ*) típus család volt a kiinduló alap a 96 M P9RC lőfegyver tervezésénél. A P9 típusú lőfegyvert Kameniczky József tervezte 1971-ben, majd bővítette a típus családot 1978-ban a P9R-rel. A köztudomással ellentétben, a P9R alapját nem a Browning High Power M-1935 típusú klasszikus adta, hanem az 1954-1980 között gyártott Smith & Wesson M59 kismértékben átalakított másolata.⁹ A 96 M P9RC típus pedig az 1979-től gyártott FÉG P9R elhanyagolható mértékű továbbfejlesztése, vagyis alapjaiban egy majdnem 60 éves konstrukció.

A kiindulási alapként szolgáló P9 kaliberre (*9x19 Parabellum vagy más elnevezéssel 9mm Luger/ 9mm NATO/ 9mm sk ptr / 9mm Pistolenpatrone 08 / 9mmx19/ DWM C-D 487 C stb.*) megfelelt a NATO előírásoknak. Jól érzékelték a döntéshozók, hogy az akkoriban rendszerben lévő 9x18 mm Makarov lőszer tüzelő PA-63 már nem felel meg a kor követelményeinek.¹⁰ Sem a PA-63 műszaki jellemzői és az általa használt Makarov lőszer célban kifejtett ballisztikai hatása és teljesítménye nem teljesítette az elvárásokat, szolgálati célra történő továbbfejlesztése nem vezetett volna eredményre.

A P9 típus továbbfejlesztését álláspontom szerint csak egy elfogadható ok támasztotta alá, még pedig, hogy hazai tervezésű lőfegyvert, hazai gyártással adunk a fegyveres erőknek, fegyveres testületeknek. Ne feledjük a cseréről született döntés 1991 év vége, 1992 elején született meg, de a tényleges ellenőrző vizsgálatok már a P9 típusnál gyakran előfordult csőszakáll törés kijavítása után 1996 májusában indult el. Az igen szakszerűen és precízen lefolytatott és dokumentált próbákat az akkori BM felkérésére a Haditechnikai Intézet végezte el és hivatalosan 1997. február 28-án lett vége. *Ne feledjük, a HTI ebben az esetben azt a fegyvert véleményezte, amelyet a rendelkezésére bocsátottak és nem egy adott pályázaton induló több fegyvertípusból kellett kiválasztania az általa legjobbnak tartottat.* Érdekesség, hogy 1996 őszétől folyamatosan történt a Magyar Honvédség ellátása, de hivatalosan az akkori honvédelmi miniszter a 90/14/2003/VKI (HK 20/2003) sz. határozatával rendszeresítette a Magyar Honvédség eszköztárában a 96M P9RC pisztolyt.

A cikk elkészítése érdekében végzett felkészülésemkor meglepődve tapasztaltam, hogy bár a rendszeresítési eljárást a HTI végezte, de a Rendőrség, a Magyar Honvédségtől korábban, 73-101/2/1999 nyilvántartási számon rendszeresítette¹¹. A rendszeresítés okaként a „PA-63 típusú pisztolyok kiváltása nagyobb hatékonyságú fegyverrel” (sic!) lett, megjelölve. A fentiekből világosan látható, hogy a döntés meghozatalától (1992) a rendőrségi rendszeresítésig (1999) hosszú idő telt el.

A folyamat végen a Rendőrség birtokában került egy olyan fegyver, amely már a rendszeresítési eljárás megindításakor is elavult volt.

Ne feledjük, 1979-ben rendszeresítették a Sig-Sauer P225 típust, a közismert Glock 17 műanyag tokos lőfegyver 1982-től készül sorozatgyártásban és 1983-ban rendszeresítették a NATO-ban (*NATO rendszeresítési ügyszám: 1005/25/133/6775*), 1984-ben állt rendszerbe a Sig-Sauer P 226, 1993-ban debütált a HK USP család.

8 228/2004 Kormányrendelet a védelem terén alapvető biztonsági...

9 www.hu.wikipedia.org

10 19/2010. ORFK Utasítás kényszerítő eszközök rendszeresítései

11 23/1997 ORFK Utasítás Magyar Köztársaság Rendőrsége Lövészeti és Lőkiképzési Utasítás

JAVASLAT

Álláspontom szerint jelentős költség megtakarítással járna, ha a rendszeresítési eljárás csak a próbahasználatból (Magyar Honvédség elnevezése csapatpróba) állna olyan szolgálati lőfegyver esetében, amely már rendelkezik egy ilyen tanúsítvánnyal (például PTI által kiadottal).

A PTI által tesztelt és a tanúsítványt megkapó lőfegyverek listája igen imponáló. Egyetlen egy fegyverről nem lehet azt elmondani, hogy rosszabb paraméterekkel bírnának mint a jelenleg rendszerben lévő lőfegyvereink. Megfigyelhető, hogy a 2003 után tesztelt fegyver még a mai napig világszínvonalat képviselnek a képességeikkel (*cserélhető markolatpanel, picatinny-szereléksín, egyszerű szétszedés stb*).

A próbahasználat elhagyása nem lenne célszerű, annak megtartásához néhány ok :

- Kompatibilis- e a már rendszeresített derékszíjjal a fegyverhez járó szolgálati tok (célszerű, de főleg olcsóbb a már kipróbált és nemzetközi szinten folyamatosan tesztelt gyári vagy gyár által javasolt hordtok)
- A fegyver és tok kialakítása miatt be lehet-e kapcsolni a szolgálati autóban biztonsági övet
- Nem akadályozza-e a fegyver gyors elővételét a már rendszeresített egyenruha
- Lehetséges-e a lőfegyver belsőtokban való hordása (polgári ruhás állomány vagy civil ruhában végrehajtott akciók miatt)
- stb

Egy ilyen megoldással elkerülhető lenne az, ami a 96M P9 RC típusú szolgálati lőfegyver rendszeresítésénél történt. Hazánk a jelenlegi gazdasági helyzetben nem engedheti meg magának a rendszeresítési eljárás során végzendő vizsgálatokkal járó költségeket.

A cikkem végére még egy érdekesség a PTI-ről. Az intézet nem csak lőfegyvereket tesztel és készíti el azokkal szemben lévő követelményrendszert, hanem tesztelnek még például lövedékálló mellényeket, rendőrbotokat, tömegoszlató pajzsokat...

Úgy gondolom, hogy ezen tanulmány a döntéshozók számára nyújthat egy olyan alternatívát a költségcsökkentés szempontjait is figyelembe véve, amely számukra és a végrehajtói állományra nézve is csak pozitív változásokat hozhat.

Felhasznált irodalom:

- [1] Vass Gábor : Achtung ! Polizei ! c. cikk Kaliber Magazin 2011 március
- [2] ORFK Oktatási és Kiképző központ : Rendőri szolgálati technikai ismeret
- [3] 2004. évi XXIV. Tv. a lőfegyverekről és lőszerkekről
- [4] 2003. évi CXXIX. Tv. a közbeszerzésekről
- [5] 384/2007. (XII. 23.) Kormányrendelet a Rendőrség által alkalmazott ...
- [6] 228/2004 Kormányrendelet a védelem terén alapvető biztonsági...
- [7] www. dhpol.de (Erprobungsrichtlinien zur Technischen Richtlinie „Pistolen“)
- [8] 18/2002 BM Utasítás BM Technikai Szabályzatáról
- [9] 19/2010. ORFK Utasítás kényszerítő eszközök rendszeresítései...
- [10] 23/1997 ORFK Utasítás Magyar Köztársaság Rendőrsége Lövészeti ...
- [11] www. hu.wikipedia.org